1853. DERTIGSTE JAARGANG. N°. 91.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op **Woensdag** en **Zaturdag.** De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 1.60, buiten Assen franco per post *f* 1,75.

ZATURDAG 12 NOVEMBER.

De prijs der Advertentien is van 1 tot 5 regels **75** cent en voor elken regel meer **10** cent, behalve 35 cent zegelregt.

Najaarsvergadering der Provinciale Staten van Drenthe.

Deze vergadering heeft bijzonder kort geduurd; er zijn slechts drie zittingen behoeven te worden gehouden. Zeer weinige zijn ook de onderwerpen van belang, welke behandeld zijn. Wij zullen deze onderwerpen kortelijk nagaan.

I.

SUBSIDIEN VOOR KUNSTWEGEN.

Deze subsidien waren voorzeker van alle onderwerpen, die behandeld moesten worden, degene, waarop de aandacht van het publiek het meest was gevestigd. De finale behandeling der verzoeken daartoe is echter uitgesteld tot eene buitengewone vergadering. De aanvragen waren te laat ingediend, om nog voor deze najaarsvergadering door H. H. Ged. Staten te kunnen worden onderzocht, hetgeen dus daarna moest geschieden. Wij hopen zeer, dat dit onderzoek spoedig hunne afloopen en weldra de Staten weder te zamen geroepen kunnen worden, om in overweging te nemen, hoevele percenten van zijde der Provincie tot de kosten dier wegen kunnen gegeven worden. Deze kosten zijn gezamenlijk geraamd op *f* 269.545-//. Voor alle vier wegen wordt gehoopt op het maximum, dat de Staten kunnen toestaan d. i. op 40 pct., hetgeen voor de Provincie eene som van *f* 107,816 zou uitmaken.

Zullen de Staten het Provinciaal budget met deze som bezwaren?

Van den eenen kant zouden wij het hopen, bezield als wij zijn, met den vurigen wensch, dat alle vier ontwerpen mogen worden uitgevoerd, maar van den anderen kant kunnen wij ons voorstellen, dat menig Staatslid huiverig is, om zoodanige aanzienlijke som ten laste der Provincie te brengen, te meer, daar het te voorzien is, dat binnen kort nog meerdere verzoeken van gelijken aard zullen inkomen.

Wanneer evenwel het maximum niet verleend wordt, dan is het te vreezen, dat de plannen van aanleg dier wegen, althans van de beide belangrijkste derzelve, die van Meppel over de Wijk en Zuidwolde naar Hoogeveen, en die van Assen naar Beilen in duigen zullen vallen.

Zullen echter aan alle de geprojecteerde wegen even veel percenten worden toegekend?

Wij gelooven niet, dat dit in de bedoeling der Staten kan liggen, daar de bestrating van den eenen weg natuurlijk van veel meer belang is voor de Provincie en voor het publiek in het algemeen dan van den anderen: het komt ons voor, dat juist daarom met wijze bedoelingen in het Reglement geene vaste subsidie, maar een minimum en maximum is bepaald, ten einde de Staten aan een belangrijken weg meer, en aan een minder belangrijken weg minder kunnen geven. De belangrijkheid der onderscheidene wegen zal dus, onzes oordeels, een punt van onderzoek bij de Staten moeten uitmaken, ten einde daarnaar de hoegrootheid der te verleenen subsidien te bepalen.

Welke zijn de belangrijkste der geprojecteerde wegen?

Wij aarzelen niet als zoodanig te noemen: 1°. den weg van Assen naar Beilen, in het vooruitzigt, dat dezelve aan den eenen kant naar Hoogeveen, en aan den anderen kant over Westerbork, Zweelo, Oosterhesselen, Dalen en Coevorden naar de Overijsselsche grenzen, en van daar naar den geprojecteerden straatweg van Hardenbergh naar de Duitsche grenzen zal doorgetrokken worden, en 2° den weg van Hoogeveen naar Meppel met een zijtak naar de Dedemsvaart, in zooverre deze loopt van Hoogeveen naar de evengemelde kolonie, en zulks in verband met den onder 1° gemelden weg. Deze beide wegen zijn van Provinciaal belang, meer dan eenige andere weg; zij gaan door het midden van Drenthe, en behalve dat zij vele gemeenten onderling verbinden, ontstaat daardoor eene communicatie voor Groningen, het Noorden en midden van Drenthe met Overijssel en Duitschland, waarvoor men langs een anderen weg wel geene kortere en meer geschikte rigting zal kunnen vinden, terwijl nabijliggende gemeenten met zijtakken zich met dezen weg in verbinding zouden kunnen stellen. Van de andere wegen kan niet gezegd worden, dat zij groote communicatien daarstellen, zij moeten meer als buurtwegen, die enkele gemeenten onderling verbinden, beschouwd worden.

Maar, al wordt er een onderscheid gemaakt tusschen de onderscheidene wegen, dan nog zullen vele Staatsleden opzien tegen het bezwaren van de Prov. fondsen met zoodanige aanzienlijke subsidien.

Wij gelooven echter, dat aan de bezwaren dezer leden zeer veel te gemoet zal gekomen worden, zoo de Staten bepalen, dat de te verleenen subsidien over onderscheidene jaren b.v. zes, acht of tien jaren zullen verdeeld worden, zoodat ieder jaar $1/6$ $1/8$ of $1/10$ gedeelte wordt betaald; het is waar, de daarstelling der aan te leggen wegen zou dan slechts langzaam vooruitgaan; wij meenen echter, dat eene langzame uitvoering verre te verkiezen is boven geheel geene uitvoering, te meer daar het voor de finantien der betrokkene gemeenten ook van groot belang is, dat de kosten van aanleg over verschillende jaren verdeeld worden, wanneer slechts alle jaren een bepaald gedeelte wordt uitgevoerd; juist in deze langzaamheid zien wij de eenigste uitvoerbare wijze, om zoowel de ontworpene als de nog te ontwerpene kunstwegen in Drenthe daar te stellen. Zoo maar èn de gemeente-besturen èn de Staten alle jaren eene zekere som voor straatwegen besteden, dan zal over 20 jaren, wij houden er ons van overtuigd, ons gewest, wat de wegen aangaat, een anderen aanblik opleveren dan hetzelve thans aanbiedt.

Op één ding echter meenen wij te moeten aandringen. Al kan er ook vooreerst maar een klein gedeelte van de ontworpene wegen worden uitgevoerd, dat men beproeve, om de zaken zoodanig te bespoedigen, dat nog dit winter en hoe eerder hoe beter met de werkzaamheden kunne worden aangevangen en zulks in het belang der arbeidende klasse, wier lot in deze dure tijden het best door het verschaffen van werk kan verligt worden; en waardoór welligt vele gemeente- en arm- besturen zullen gevrijwaard worden van het nemen van buitengewone maatregelen, om in den nood der hulpbehoevenden te voorzien.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

"Oorlog en vrede" is de inhoud van het nieuws van den dag. 't Kanon verkondigt het eerste — de diplomatie fluistert het andere. Wij hooren 't liefst naar het laatste en gelooven nog altijd, dat de diplomatie het kanon tot zwijgen zal brengen. Maar — zegt men — de vrede is reeds verbroken, en men somt op, hoeveel Turken den Donau reeds zijn overgetrokken en nog bezig zijn, dien grooten vloed te passeren. Men leest ons dépêches voor van gevechten, blokkades, militaire marschen, contra-marschen, schermutselingen, ja men verzekert, n.l. op het gezag van sommige dagbladen, dat er reeds vrij bloedige [illegible] den zijn — men ...., maar genoeg, want wij breken al die verhalen af, met de vraag: "wat is er wezenlijk waarheid van dat alles?" Dat de Turken naar hartenlust over den Donau trekken, kan waar zijn, maar dan geschiedt dit onder oogluiking van Rusland. De Russische Opperbevelhebber is lang genoeg in de Donau-Vorstendommen geweest — hij heeft krijgsmagt in voldoend getal en boodschappen te over van de bewegingen en plannen der Turken, dan dat hij niet krachtdadige maatregelen zou hebben kunnen nemen tegen den overtogt der Turken. En dan het berigt, dat Omer-Pacha op *twaalf* punten te gelijk de rivier zou zijn gepasseerd! Blijkt het waar te zijn, dat de Turken op eenige plaatsen met vrij aanzienlijke magt den Donau ongehinderd overtrokken, dan is het stellig geschied met voorkennis van den Russischen Opperbevelhebber, en dan zal deze zijne redenen wel hebben gehad, om den overtogt niet te bemoeijelijken. Hoe 't zij — Omer-Pacha schijnt vermetel te zijn, doch velen voorspellen tevens, dat hij in de Russische val loopt. Zeker is het althans, dat eene gedwongene retraite hem duur zou kunnen te staan komen. Overigens waarschuwen wij onze lezers voor een te onvoorwaardelijk geloof aan de dagelijksche nieuwstijdingen van het oorlogstooneel. Dat nieuws komt van verre en soms door onderscheidene monden of pennen, en — "een schelm, die er wat afdoet." Ook hebben de meeste Courantlezers geen oordeel of kennis van partijen genoeg, om te weten, *welke* kleur die partijen over hunne berigten en beschouwingen leggen, en *waarom* zij die kleur kiezen. Deze noemt Omer-Pacha een militair genie — gene acht hem alleen een waaghals. Deze stelt de Turksche armée in geoefendheid en krijgstucht zeer hoog — gene verzekert, dat zij uit hardloopers bestaat, die spoedig en haastig voorwaarts zullen marcheren — naar Turkije! De tijd zal kunnen leeren, wat hiervan is, als de diplomatie hem daartoe de gelegenheid niet ontneemt. Van al die marschen en contra-marschen zijn er welligt vele, die door den een of ander op zijne kamer in verbeelding uitgevoerd, en daarna als werkelijk geschied, aan het lezend en belangstellend publiek verkondigd worden. Een schroomvallig geloof dus aan alles, wat uit de Donau-Vorstendommen komt! Als de correspondenten onzer eigene dagbladen een feit, dat in de eene of andere stad van ons Rijk voorvalt, dikwijls verkeerd mededeelen, hoe onjuist en verminkt moeten dan wel de Russisch-Turksche tijdingen, na zulk eene groote reis, zijn!

Naar luid der jongste berigten — wij willen er toch over spreken, hoe ongeloovig wij ook zijn — is de oorlog ook op de Aziatische grenzen uitgebroken, maar, volgens brieven uit Constantinopel, op geheel eigenaardige wijze. 't Was een oorlog tusschen de Turksche *geregelde* en *ongeregelde* troepen! De laatsten wilden vechten tegen de Russen — voor de eersten was dit nog te vroeg. Wij zijn niet zóó anti-Turksch, dat ons zulk een strijd als onbetwijfelbaar voorkomt, doch eindigen hier onze oorlogs-revue, met nog ééns te waarschuwen, voor een te blind geloof in 't geen de krijgs-trompet verkondigt. Zelfs de "Opregte Haarlemsche Courant" moet er te veel van zeggen, om altijd de waarheid te kunnen verkondigen. Men hoore en wederhoore — eindelijk komt alles uit.

De diplomatie blijft steeds druk met nota's. Oostenrijk fabriceerde eene nieuwe, die door de andere Mogendheden werd gewezen van de hand. Engeland vatte toen de pen op, maar wat zij leverde was niet naar den zin van Keizer Nicolaas. Napoleon III wijzigde vervolgens het Engelsche staatsstuk, maar de Czaar vond het toen vooral niet beter — dat wel te denken was! Nu wil men, dat Keizer Nicolaas een verzoenings-voorstel zal opmaken, dat — zoo meent een schrander staatkundige in zeker blad — alle kans heeft, van hem zelven genoegen te doen en vrij zeker door den Sultan wordt verworpen. Dat is ten minste geene al te gewaagde veronderstelling.

Men spreekt ook weder van een Europeesch congres, dat te Londen gehouden en waarop definitief het lot van Turkije bepaald zou worden, Hoewel de diplomaten te digter aan elkander schuiven, als de legers elkanderen op het slagveld naderen — hoewel de Czaar tegen een adjudant van Keizer Napoleon zou gezegd hebben: de Sultan wil oorlog — wel nu, dat zal dan voor Turkije de laatste zijn — wantrouwen wij toch dat berigt, want Rusland zou zulk eene algemeene bemoeijing in zijn nadeel rekenen. De Londensche [illegible] in 't geheugen, om veel goeds van zulk eene diplomatische schaakpartij te wachten. De Czaar zal liever den Koning mat zetten door sabel en kanon.

De Engelsche en Fransche vloten liggen nu inderdaad in nabijheid van Constantinopel. Voor wien dat eene geruststelling is, behalve voor de Hoven van St. James en St. Cloud, is nog niemand bekend. Er is wel een tijd geweest, dat de Sultan die vlaggen gaarne zag, maar thans kan hij op de nabijheid van zulke "vriendschaps-boden" niet erg gesteld zijn. Bij eene volks-retraite toch zou hij mèe gaan naar Azie, omdat welligt niemand mèe ging naar boord. In Azie was hij toch geen "Jan zonder land", en onder de bescherming der Engelsche of Fransche vlag te wonen op een Engelsch of Fransch schip, belooft weinig gezag of genoegen.

Engeland geeft ons weinig nieuws. De *Times* sprak dezer dagen zeer poëtisch over 't geen de Engelsche en Fransche vloten voor Turkije zouden *kunnen* doen, en geraakte, dit onderwerp uitspinnende, op het wenschelijke van eene regten-vermindering op den *wijn* in Engeland tegenover eene gelijke vermindering van regten op het *ijzer* in Frankrijk. De Turksche gezant te Londen, die gaarne eene leening ten behoeve van den Sultan zou sluiten, zoekt nog altijd uit het artikel van den Times, hoe hoog hij Engeland's hulp aan Turkije wel zou mogen schatten. Hij kan dit zoo spoedig niet vinden in de combinatie: "oorlogsvloten, wijn, rum, ijzer en Turkije." Welligt wordt hij het gewaar op de Londensche beurs. — Op den 5 j.l. werd in Engeland het buskruid-verraad herdacht en bij die gelegenheid te Exeter, naar ouder gewoonte, eene stroopop, den deugniet Guij Fawkes verbeeldende, verbrand; alsmede een dito figurerende voor Pius IX. De Bisschop van Exeter, puseyistisch gezind, had zijne leken verboden, deel te nemen aan de openbare vreugde-bedrijven van den dag, doch dit werd hem zoo

DE VERTELLER ENZ.

Afschuwelijke moord, gepleegd in Schaltenhofen.

Munchen, 28 Oct. Nadat eerst kort geleden de doodstraf aan eenen broeder- en aan eenen zuster-moorder was voltrokken, werd heden op nieuw de doodstraf door het gezworen geregt over eenen moedermoorder uitgesproken. Het proces zelve bood vele interessante punten aan. De beschuldigde was een boerenzoon van 21 jaar, J. Engelhard, uit Schaltenhofen, landgerigt Ebersberg, die zijne eigene moeder, de 50 jarige weduwe M. Engelhard, door middel van arsenicum voorbedachtelijk en na rijp beraad heeft vergiftigd. In deze familie schijnt sedert geruimen tijd een zeker noodlot den dood harer leden te veroorzaken. De grootvader des beschuldigden is in zijne woning verbrand; de grootmoeder moet ook haren natuurlijken dood niet gestorven zijn; de vader, een jager, werd in het woud, door een kogel doorboord, dood gevonden, en de moeder is nu door haar eigen zoon vergiftigd. Jakob Engelhard, een drinker en speler, veroorzaakte zijne moeder, ofschoon hij pas 20 jaren oud was, veel verdriet, daar hij reeds eenen ongeoorloofden liefdehandel onderhield met eene boerendochter, die zich tengevolge daarvan reeds eenigen tijd in gezegende omstandigheden bevond. De weduw Engelhard had 4 kinderen, waarvan de beschuldigde de oudste is, welke een eigen vermogen van 4000 floreinen bezitten. Jakob wilde zich aan de moederlijke tucht onttrekken en het bestuur over de zaken op zich nemen. De moeder, eene nog krasse vrouw, wilde zich het beheer dier zaken niet laten ontnemen en althans de goederen der jongeren niet aan den verkwistenden oudsten zoon toevertrouwen. Jakob liet zich door die weigering niet afschrikken, zette zijn ongebonden leven voort, bij zich zelf een ander plan makende. In September 1852 begaf hij zich naar een naburig oord, Oberpfrannen, alwaar eene 73 jarige oude vrouw, Ursala Staudenger, gewoonlijk Vliegen Urschel genaamd, woonde; deze vrouw hield zich onledig met allerlei kwakzalverijen en dreef eenen formelen handel in vliegenwater, zalven enz. Driemalen zocht hij haar te vergeefs, de vierde maal trof hij haar te huis, en maakte zich bekend als den zoon eens naburigen landbouwers. Hij betaalde haar twee zwanziger en verlangde daarvoor 5 lood wit rattenkruid, om daarmede, zoo als hij voorgaf, in Hahlbach te docteren. Na eenig aarzelen gaf de oude hem het gevraagde vergif, waarop Engelhard wegging, na vooraf te kennen gegeven te hebben, dat zijne huisgenooten van de zaak niet mogten weten.

Eenige dagen later werden alle de bewoners van de boerderij der weduwe Engelhard ziek en moesten sterk overgeven. Zij genazen echter allèn spoedig, en de wed. meende, dat het een voorbijgaande braakloop was geweest. Den 26 Oct. aten alle de gewone morgensoep, en werden op nieuw (met uitzondering van 2 broeders van den beschuldigde) ziek en wel de meid zoo erg, dat zij de dienst moest verlaten. J. Engelhard klaagde dien dag ook over ongesteldheid, niemand had hem evenwel zien overgeven. De beide huishonden, die de overgeblevene soep hadden gegeten, werden ziek, en een hunner stierf dienzelfden avond. De arts, die geroepen was, hield de ziekte voor een braakloop, terwijl hij onbewust bleef van de ongesteldheid der beide honden. Twee dagen later herhaalde de doctor zijn bezoek en vond de boerin herstellende. Nadat zij evenwel dienzelfden avond weder soep gegeten had, begon zij op nieuw over te geven en ook een zieken-oppasser, die een weinig koffij had gedronken, werd ongesteld. Daags daarna, zondag den 31 Oct., in den morgen, ging J. Engelhard op nieuw naar den doctor, doch verzweeg, dat zijne moeder erger ziek was, hij liet zich geneesmiddelen geven, doch ging daarmede, in plaats van zich naar huis te begeven, naar zijne liefste, alwaar hij tot 's namiddags 4 uren bleef. Aan deze verhaalde hij de ziektegevallen aan zijn huis en liet zich daarbij ontvallen; "dat de eene niet meer van des anders goed zoude eten." Te huis komende, vond hij zijne moeder dood; te 2 uur in den middag was zij onder de vreesselijkste smarten bezweken. De overige huisgenooten werden voor en na weder gezond en van dat oogenblik af hielden de ongesteldheden op. J. Engelhard scheen zijn doel bereikt te hebben. De begrafenis had plaats; toen het lijk het huis verliet, verspreidde zich eene zeer sterke lijklucht en spoedig na de ter aarde bestelling verbreidde zich het gerucht eener vergiftiging. Den 4 November werd het lijk weder opgedolven en aan eene geregtelijke schouwing onderworpen. Dit onderzoek leverde de overtuigendste bewijzen van vergiftiging op, daar in de maag en de ingewanden der wed. Engelhard meer dan een lood arsenicum gevonden werd. Engelhard werd daarop gevangen genomen. In zijn rokzak vond men een ineengefrommeld papier, waarin eenig arsenicum. Hij beweerde van eene hem onbekende vrouw, zoogenaamd luizengift voor het vee te hebben gekocht en het pakje op eenen kruisbalk boven de tafel te hebben gelegd; bij het dekken van de tafel had nu de wed. dit pakje omgestooten, zoodat de inhoud toevallig in de soepschotel was gevallen. Zijne moeder had daar niet op gelet en het witte poeder door de soep geroerd en

euvel geduid, dat hij ook, met ettelijke zijner vrienden, in de gedaante van stroopoppen ten vure ging. De autoriteiten, die al deze openbare vermakelijkheden hadden verboden, bleven van verre staan, even als de politie te Oxford, waar ook, op ouden trant, dien dag gevochten werd door 120 burgers en studenten. 't Waren 60 tweegevechten te gelijk in actie! De studenten moeten veel last hebben geleden, doch zij kregen liever slaag dan geholpen te worden door de politie. 't Ging dan ook ordelijk toe in die wanorde, trouwens dat doet het meestal bij dit „volk van souvereinen."—Onlangs werd als vrij zeker gemeld, dat de Keizer der Franschen een bezoek op Windsor zou afleggen. Nu schrijft men, dat daartoe geen plan bestaat, noch bestond! En dat deelen wij mede uit een en hetzelfde blad! Hecht nu eens onvoorwaardelijk geloof aan het dagblad-nieuws! Maar de Keizer kan er toch nog wel heen gaan! Berigten, bevestiging en logenstraffing daarvan — 't komt meest altijd uit even geloofwaardige bronnen! Men moest, gevraagd wordende wat men denkt over de politieke gebeurtenissen die aanstaande zijn, eigenlijk antwoorden, wat de boerenjonge zei, toen men hem vroeg wat hij over 't weer dacht: „'t kan wel regenen en ook wel hengaon."

Koning Leopold van Belgie heeft op 8 dezer de Wetgevende Kamers met eene troonrede geopend en weder gezegd, wat hij bij zoodanige gelegenheid steeds herinnerde: „de zedelijke en stoffelijke welvaart des Lands en de *bestendiging der Belgische nationaliteit* zijn verzekerd, als Belgie zijn onafhankelijk bestaan met *waardigheid* en *wijsheid* geniet." Ook verzekerde Z. M. dat door het huwelijk van den Hertog van Braband met eene Oostenrijksche Prinses, eene band is geknoopt met *Europa.* Er zijn die dit even weinig begrijpen, als de Turksche gezant het ons bekende Times-artikel.

De Grieken beginnen onrustig te worden, en men kan dus begrijpen, dat het Koning Otto moeite kost, om hen in toom te houden. Immers, bij doodelijke politieke stilte, heeft die Vorst altijd veel met zijne onderdanen te haspelen, en nu maakt de Oostersche kwestie hen nog veel prikkelbaarder. Zij zouden gaarne hunne Turksche naburen last aandoen.

In Mexico is de orde der Jezuiten *bij decreet* hersteld, en wat haar vroeger was ontnomen, kreeg zij terug. De „Zusters van liefde" aldaar, verkeeren echter in staat van faillissement, wijl hare kas wordt vermist met den penningmeester Arm-engel.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN

TWEEDE KAMER.

Zitting van Dingsdag 8 November.

In deze zitting heeft de *Voorzitter* herinnerd, dat in de jongste bijeenkomst, waarin het vereischte getal leden tot het houden eener vergadering niet aanwezig was, is ingekomen eene missive van den heer van Heiden Reinestein, waarbij dat lid kennis geeft van zijne herbenoeming tot kantonregter van Assen en zich verpligt gevoelt, naar aanleiding van art. 91 der Grondwet, zich aan eene herkiezing als lid der kamer te onderwerpen, en verzoekende zijn besluit aan de kamer en aan den minister van binnenlandsche zaken te willen mededeelen. — Dien overeenkomstig wordt besloten.

De *Voorzitter* herinnert wijders, dat in bovenbedoelde bijeenkomst nog zijn ingekomen een wetsontwerp tot bekrachtiging van den maatregel, genomen bij koninklijk besluit van 15 Sept. ll., tot aanvoer van granen en andere levensmiddelen; en een dergelijk ontwerp tot regeling der ontvangsten en uitgaven van het pensioenfonds voor burgerlijke ambtenaren voor 1854.

De volgende wetsontwerpen zijn o. a. ingekomen:

1°. tot verhooging van hoofdstuk V der begrooting van 1853, tot bijdrage aan de Ned. Rijn-spoorweg-maatsch.

2°. tot regeling van het muntwezen in Ned. Indië, (twee ontwerpen), *a.*: tot regeling van het muntwezen in Ned. Indië en *b.* tot aanwijzing der middelen tot herstel van het [illegible]

3°. tot verhooging [illegible] 1852, tot bijdrage aan het fonds van het Haarlemmermeer.

Is ingekomen eene missive van den heer Thorbecke, ten geleide van een voorstel van wet; door hem met acht zijner medeleden gedaan, strekkende tot afschaffing der tonnegelden, van den accijns op het geslagt en van alle belasting op den invoer van geslagt vee en van versch vleesch; en vergezeld van eene memorie van toelichting. De mede-voorstellers zijn de heeren: van Bosse, de Man, Storm, van Hoëvell, Ter Bruggen Hugenholtz, Dommer van Poldersveldt, van Eck en Reinders.

De heer de Man vraagt het woord en zegt o. a. het volgende: De *aanleiding*, die wij tot ons voorstel meenden te hebben, is niet onzeker, is aan u allen bekend — ze is de tegenwoordige hooge prijs der eerste levensbehoeften. Naar onze overtuiging, is het de dure pligt van den wetgever om, waar hij kan en zoo veel hij kan, daarin te gemoet te komen, den onmiskenbaren druk, die er bestaat, te lenigen.

De *strekking* van ons voorstel ligt duidelijk in den considerans van het ontwerp van wet, dat wij u aanbieden. Het is de overweging: „dat het noodig is maatregelen te nemen welke strekken kunnen om den aanvoer van levensmiddelen aan te moedigen en in de tegenwoordige duurte der eerste levensbehoeften te gemoet te komen, en dat het belang van 's rijks schatkist toelaat tot eene duurzame vermindering van lasten over te gaan.

In de *memorie van toelichting* die het ontwerp vergezelt, wordt o. a. aangemerkt dat, al deelde men het gevoelen der regering omtrent het raadzame, om niet te spoedig tot vermindering van lasten over te gaan, de bijzondere omstandigheden van het oogenblik thans dringende voorziening eischen. De schatkist moet eenig offer brengen aan het algemeen belang. De voorstellers voeren aan, dat de afschaffing van het invoerregt op de granen van geenen gewigtigen invloed kan zijn, om den aanvoer van levensmiddelen aan te moedigen. Zij durfden het voorstel niet doen om de accijnsen op het gemaal en geslagt beiden af te schaffen. Zij rekenen voor de dienst van 1854 op een overschot van 4 millioen terwijl de voorgestelde vermindering van lasten slechts ƒ1,650,000 zou vorderen; zijnde bijna een gelijk bedrag als waarmede de rentelast is of kan worden verminderd. Zelfs wanneer onvoorziene rampen het land mogten treffen, zouden er nog aanzienlijke sommen overblijven om in den eersten nood te voorzien. Zij berekenen, dat de accijns op het geslagt en gemaal door elkander aan den verbruiker 10 cents het ned. pond kost. De vermindering van den prijs van het vleesch met dat bedrag, zal eene groote verligting zijn voor de mindere burgerklasse. Voor de geringere klasse, voor welke het rundvleesch een te duur voedsel is, zal deze verligting weinig baten. Voorzeker verdient de mindere burgerklasse, die hoogst nuttige stand der maatschappij, de belangstellende zorg van den wetgever. Bij den toegenomen uitvoer werkt de bestaande accijns als eene premie van uitvoer en stelt hij een beschermend regt daar ten gunste van den vreemdeling, ten nadeele van den inlandschen verbruiker.

In de *Memorie* van antwoord, die de regering gegeven heeft op de aanmerkingen der afdeelingen, wordt o. a. het volgende gezegd:

Hoofdstuk IV (*Justitie.*) De regering houdt het tegenwoordig oogenblik ongeschikt, om een geheel nieuw wetboek van strafregt te ontwerpen: maar zij acht het daarentegen hoogst raadzaam, door gedeeltelijke wijzigingen van eenen min of meer onregelmatigen toestand, welke echter groote voordeelen gehad en nuttige lessen gegeven heeft, tot eenen meer regelmatigen over te gaan. Een ontwerp in dien geest zal aan de kamer worden aangeboden. De regering gelooft, dat men ook ten aanzien van de militaire strafwetten en de regtspleging niet stil moet zitten; maar partiële verbetering moet trachten tot stand te brengen; dit is dan ook hare bedoeling, en haar eerste werk daaromtrent zal zijn, sommige (teregt genoemd) barbaarsche straffen uit het crimineel wetboek te doen verdwijnen.

In het afgetrokkene zou het departement van justitie zeker de afschaffing van zegel- en registratiekosten moeten verlangen; met het oog echter op de schatkist, valt hieraan niet te denken, terwijl ook het bezwaar, daaruit ontstaan, in zeer vele zaken zoo drukkend niet is.

De regering zal niet ontkennen, dat de werking der politie in sommige streken te wenschen overlaat; zij moet echter tegenspreken, dat zij zoo slecht is als men voorgeeft. Eene in vorige tijden ongekende veiligheid is er het beste bewijs van.

Hoofdstuk V (*Binnenlandsche Zaken*). Naar het oordeel der regering, is de memorie van toelichting der begrooting, de plaats niet voor algemeene beschouwingen omtrent den zedelijken en stoffelijken toestand van het land, maar moet zij strekken tot toelichting der cijfers, welke in de begrooting zijn opgenomen. De rigting, om aan openbare, vooral waterstaatswerken, betrekkelijk zoo veel ten koste te leggen, boezemt aan verscheidene leden bezorgdheid in; uitstel van niet onvermijdelijk noodig werk wordt door hen aangeraden. Met hetgeen tegen deze beschouwingen door verscheidene andere leden is aangevoerd, vereenigt de Regering zich geheel. De regering houdt zich overtuigd, dat alleen noodzakelijke werken worden uitgevoerd, en zij tracht daarbij de meest mogelijke spaarzaamheid in acht te nemen.

Hoofdstuk VI. *Hervormde en andere Eerediensten.* De teederheid der kerkgenootschappelijke belangen eischt, volgens de regering, eene onpartijdige en omzigtige behandeling en uit dien hoofde wordt eene vereeniging van beide de directien voor de verschillende eerediensten in het belang der verdraagzaamheid, niet wenschelijk geacht. Tegen de opheffing der directiën zijn van verschillende kanten zwarigheden ontmoet, en eene driejarige ondervinding heeft volgens den Minister de wenschelijkheid van een voorloopig bestuur niet bevestigd.

Betreffende de bekende reserven, verklaart de regering, dat deze moeten worden beschouwd als bepalingen van den [illegible] door den Koning op het [illegible] der Synode verleende bekrachtiging moet worden opgenomen, en geenszins als strekkende, om de zelfstandigheid der Hervormde kerk of hare bevoegdheid te beperken.

Hoofdstuk VII (*R. Catholieke Eeredienst*). Ten aanzien van dit hoofdstuk heeft de regering medegedeeld, dat zij, door de medewerking, welke zij bij de hoofden van het r. kath. kerkbestuur ontmoet heeft, zich nu reeds in staat bevindt, om te kunnen voldoen aan den wensch, betrekkelijk het invullen der benoodigde geldsommen voor de aanvankelijk *pro memorie* uitgetrokken artikelen der 2de afd van dit hoofdstuk. Dientengevolge zijn thans overgelegd: 1°. een gewijzigd ontwerp tot vaststelling van dat hoofdstuk, waarin de bedoelde geldsommen zijn opgenomen, en 2°. een uitgewerkte en toelichtende staat, voor zooveel de bestanddeelen der artikelen van de voornoemde 2de afdeeling betreft. Deze toelichtingen geven een uitvoerig overzigt van de tegenwoordige inrigting en het bestuur van het r. kath. kerkgenootschap en daaruit blijkt hoofdzakelijk het volgende:

Volgens de aan de regering bekend gemaakte bepalingen, is het kerkelijk grondgebied van het genoemde kerkgenootschap binnen dit rijk afgedeeld in *vijf diocesen*, zamengesteld uit de oude kerkdistricten. Die vijf nieuwe diocesen zijn aanvankelijk ingedeeld als volgt: Utrecht in 15 dekanaten, Haarlem in 16, 's Hertogenbosch in 13, Breda in 4, Roermond in 11 dekanaten. — De standplaatsen en betrekkingen der plaatselijk dienstdoende geestelijken zijn op den ouden voet gebleven. De nieuwe kerkelijke inrigting heeft tot hiertoe geene verandering te weeg gebragt in de betrekkingen en standplaatsen (parochiën en rectoraten) der plaatselijk dienstdoende geestelijken. Dit is evenmin het geval geweest met de aan die betrekkingen verbonden rijks-jaarwedden. De kerkelijke gemeenten worden bediend door 910 pastoors, desservanten en rektors, en door 647 kapellaans en vikarissen, te zamen 1547 kerkleeraars. Het gezamenlijke bedrag der jaarwedden van deze leeraars is ƒ419,437.

De gezamenlijke uitgaven voor dit VIIde hoofdstuk zijn nu voor 1854 geraamd op ƒ 573,329, dat is ƒ 26,000 meer dan de werkelijke uitgaven over het jaar 1852, en ƒ 1568 meer dan voor 1853 is toegestaan. — De uitgaven van de 2de afdeeling (r. kath. kerkgenootschap) zijn nu uitgetrokken voor ƒ 486,199 (dat is ƒ 12,063 meer dan de uitgaven over 1852), en wel: voor kerkelijk bestuur ƒ 19,816, voor seminariën ƒ 9000, voor onveranderlijke kompetentiën ƒ21,74[illegible] voor plaatselijk dienstdoende kerkleeraars ƒ 419,437 en voor subsidiën ten behoeve van kerkelijke gebouwen en pastorijen ƒ 16,200.

Wat hoofdstuk IX A (*Openbare Schuld*) aangaat, zoo heeft de regering met genoegen ontwaard, dat het denkbeeld bijval vindt, om, voor zoover de middelen zulks gedoogen, de schulddelging met kracht voort te zetten; dat zij er evenwel bezwaar in ziet, voor 1854 verder te gaan dan door haar is voorgesteld; zoolang een dienstjaar niet ten einde is geloopen, schijnt het toch ongeraden, ten volle over het daarin berekende maar nog niet verkregen overschot te beschikken.

Ter voldoening aan het te kennen gegeven verlangen, wordt een staat van debiet der postzegels, sedert het begin der uitgifte, overgelegd. Daaruit blijkt, dat er gedurende de negen eerste maanden van 1853 zijn te gelde gemaakt 1,482,1[illegible] stuks, hetgeen, vergeleken met de vroegere opgave over de negen eerste maanden van 1852, ten bedrage van 1,390,7[illegible] stuks, eene vermeerdering van 91,390 stuks, over een gelijk tijdvak aanwijst.

De regering is met de meerderheid eenstemmig van oordeel dat er gewigtige bedenkingen bestaan tegen eene verandering en heffing der belastingen. De heffing van een income-tax of eene rentebelasting zou het eenige middel zijn, om vergoeding te vinden voor eene gedeeltelijke afschaffing der accijnsen. Door de maatregelen, welke genomen zijn bij het Koninkl. besluit van 15 Sept. 1853 heeft zij van hare bezorgdheid doen blijken, en vleit zich, dat die maatregelen krachtig zullen bijdragen, om verdere verhooging van den prijs der levensmiddelen te keer te gaan. De tegenwoordige prijzen, een gevolg van omstandigheden buiten haar bereik, moeten ongetwijfeld velen tot bezwaar strekken; maar welke middelen men ook tot leniging mogt willen aanwenden, eene tijdelijke schorsing van de heffing van sommige accijnsen zou de, naar het inzien der regering, niet, althans niet afdoende daartoe kunnen medewerken. Zulk een maatregel zou het publiek vermogen gevoelig aantasten, en daarbij hoogst waarschijnlijk niet dan misrekening en teleurstelling te weeg brengen. — Wat de opheffing der belasting op het varkens- en schapenvleesch betreft, men kan niet anders zeggen, dan dat daardoor het oogmerk geenszins is bereikt. — De regering is het met de Kamer volkomen eens, dat aan aandrang om uitvoer te belemmeren of die te verbieden geen gehoor mag worden verleend. Een verbod van uitvoer brengt noodzakelijk toch het staken van den invoer met zich. Wie zal zijn product naar een land voeren, van waar hij het, zoo de prijzen soms te laag mogten dalen, niet weder kan terugvoeren, maar waar hij tegen elken prijs verpligt is af te zetten en de kans van groote verliezen loopt? Met leedwezen heeft dan ook de regering de pogingen ontwaard waarvan in deze paragraaf wordt melding gemaakt. Eenige leden wenschen het geringe regt op den invoer van vee af te schaffen, vooral ook omdat buitenlandsche veehouders om de vele formaliteiten onze markten op de grenzen slechts weinig bezoeken. Zij moet opmerken, dat de afschaffing het beoogde niet zou te weeg brengen. — De regering heeft bij de Pruissische regering met kracht aangedrongen op de naleving der overeenkomst tot wering van den sluikhandel, dewijl het haar toegeschenen is, dat Pruissen inderdaad niet met klem aan het billijk verlangen deswege voldoet. — De herziening van de wetgeving op het patent acht de regering noodig. Eene verhooging van de tappers patenten zal daarbij ter sprake komen. De regering deelt in de geopperde bedenkingen tegen de loterijen; de opbrengst is echter voor alsnog voor eene geregelde loop der zaken niet te missen.

— In de gemeente St. Anna Muiden (Zeeland) hebben zich beginselen van longziekte onder het vee geopenbaard.

— De *Echo Universel* meent te weten, dat *de heer van Reenen* zal afzien van de portef. van binnenl. en benoemd worden tot commissaris des Konings in de provincie N. Holland, ter vervanging van den heer v. Ewijck. De heer v. d. Heijm van Duijvendijke zou als minist. van binl. optreden. — Men spreekt ook zegt gen. blad, van de terugroeping van den heer Duymaer van Twist, Gouv. Gen. in O. Indië, en van de benoeming in zijne plaats van den generaal de Stuers.

Bij de centrale cholera-commissie te Amsterdam zijn aangegeven:

Op 8 Nov. 6 cholera-lijders en 7 overledenen.
Op 9 Nov. 6 cholera-lijders en 1 overledene.
Op 10 Nov. 4 cholera-lijders 5 overledenen.

— Bij de plaatselijke geneeskundige commissie te Rotterdam zijn aangegeven:

Op 6 Nov. 4 cholera-lijders, 1 herstelde en 1 overledene.
Op 7 Nov. 7 cholera-lijders, 1 herstelde en 3 overledenen.
Op 8 Nov. 3 cholera-lijders, 3 herstelden en 1 overledene.
Op 9 Nov. 2 cholera-lijders, 2 herstelden en 1 overledene.

— Te Zwolle en Blokzijl zijn afdeelingen van *Het Metalen Kruis* opgerigt.

— Ingevolge art. 78 van het reglement van orde der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, zal in de afdeelingen eerst worden overwogen, of het den 8 dezer door negen leden gedane voorstel al dan niet een onderwerp van nader onderzoek zal uitmaken. Van die *voorloopige* overweging wordt een verslag door de hiertoe te benoemen rapporteurs vastgesteld en in eene openbare zitting uitgebragt. De Kamer bepaalt daarvoor den dag der beraadslaging.

— Volgens het *Handelsblad* heeft het adres uit Leiden over het staats-examen ook te Groningen gecirculeerd en is

---

daarbij gezegd, dat als het niet medegekookt was, deed het geen kwaad. Daarop hadden allen gegeten en waren even als hij zelf ongesteld geworden. De verdediger trachtte de schuld als niet bewezen te doen beschouwen. De gezworenen spraken echter, na eene korte beraadslaging, het schuldig aan moedermoord door vergiftiging over hem uit, waarop het geregtshof de doodstraf uitsprak. De beschuldigde hield van het begin af tot aan het sluiten der audientie zijn systema, om alles te loochenen, vol en toonde de grootste gevoelloosheid.

ALLERLEI.

De Correspondent van het Journal des Débats voor de Oostersche aangelegenheden, maakt gewag van eene gebeurtenis, die in Konstantinopel werd beschouwd als tot verwikkelingen van staatkundigen aard aanleiding kunnende geven. De zaak betrof twee in Trebisonde wonende burgers, waarvan een, behoorende tot de onafhankelijke Grieksche bevolking en verbonden aan een te Konstantinopel gevestigd handelhuis, en de ander een Turk. Beiden hadden het oog op dezelfde Turksche vrouw gevestigd, die aan haren geloofsgenoot de voorkeur scheen te zullen geven. Door middel van klinkende munt, had de Griek den Turk weten te bewegen, om het veld te ruimen. De Griek had echter al spoedig vernomen, dat de Turk wel het geld had aangenomen, doch zijn woord niet hield. Op zekeren dag had Catinaki een maaltijd gegeven, welke werd bijgewoond door Mustapha-aga, die daartoe bepaaldelijk door hem was uitgenoodigd. Na den maaltijd was de Turk inmiddels nergens weder gezien. Dit had aanleiding gegeven tot allerlei geruchten in de stad, en al spoedig was de Turksche bevolking in beweging geraakt, wraak eischende tegen Catinaki. Deze had de wijk genomen in de woning van den Griekschen Consul, die beweerde, dat de Turk zich uit de voeten had gemaakt, ten einde Catinaki verdacht te doen voorkomen, en op dezen grond de uitlevering weigerde van den laatstgemelde. Naderhand was het echter door getuigen uitgemaakt, dat Catinaki, den Turk gedurende den maaltijd met een pistoolschot had gedood, en het lijk in stukken gesneden, had verborgen in eene kist, welke hij in zee geworpen had. Het verbitterde gemeen had daarop den Consul gedwongen, om Catinaki in handen der Turksche politie over te leveren. Men duchtte, dat deze zaak in Griekenland waar eene geduchte opgewondenheid tegen Turkije wordt, bespeurd, niet goed zou worden opgenomen.

CHARADES.

VII. In mijn leven moet ik dragen,
die mij draagt;
Wien ik diene tot een wagen,
tot een kleed, en tot sieraad,
Maar wanneer ik ben gestorven,
Dan kom ik eerst tot mijn kracht,
Menig mensch, die scheen bedorven,
Maak ik wel eens zeer geacht.

—

VIII. Een Rom. Keizer, eene rivier in Spanje, een beroemd natuurkundige, een volk, een fel licht, eene voorname koopstad onzes lands, een wapenbeeld, eene lekkere vrucht en een muzijkinstrument.

De eerste letters dezer woorden geven u den naam van eene zeer nuttige uitvinding te kennen,

—

X. Mijn geheel is zeer merkwaardig,
Een ieder vindt het even aardig;
Uit acht letters is het woord
Merk nu op, en lees maar voort:
Mijn 6, 2, 5, 8 is een dier,
Maakt met 5, 6, 4, 2 vertier;
Mijn eerste helft, dat is een mensch,
En omgekeerd, komt vaak naar wensch!
Mijn laatste helft, versta mij wel
Is *juist*, waar ik u uit vertel:
Mijn 8, 6, 4, 2 vindt men aan,
Waar 1, 2, 3, 4, 5 ook gaan;
Mijn 5, 7, 8, 6, is gewis,
't Welk, in den Bijbel, te vinden is.

De oplossingen en de charades moeten franco *ingezonden worden. Zoowel degene, die na 15 Nov. en voor 5 April e. k. de meeste goede oplossingen, als degene, die de meeste charades inzendt, die opgenomen worden, zal, even als in den vorigen winter, eene premie van ƒ 12-„ ontvangen. De oplossingen zullen om de 14 dagen medegedeeld worden.*

het aldaar door verscheidene der respectabelste beoefenaars der wetenschap onderteekend.

— Reeds Zaturdag e. k. zal de Tweede Kamer, in hare sectien, beraadslagen over het in aanmerking nemen van het gisteren ingekomen voorstel der negen leden.

'sGravenhage, 9 Nov. Men verneemt, dat het Z. M. den koning heeft behaagd, om, gunstig beschikkende op het verzoek van heeren bestuurders der afdeeling 's Gravenhage van *Het metalen kruis*, namens die afdeeling aan Z. M. gerigt, het beschermheerschap dier instelling wel te willen aannemen.

Amsterdam, 9 Nov. Te Delft zijn van 2—4 Nov. bijgekomen 29 choleralijders, 11 hersteld, 14 overleden; blijvende 39 in behandeling.

— Onlangs is door het Indisch gouvernement bij het ministerie van koloniën eene aanvrage gedaan om zes onderwijzers. Ongeveer 300 sollicitanten hebben zich reeds hiertoe aangeboden. Ook voor het twaalftal kweekelingen, tusschen de 16 en 18 jaren, onlangs voor het onderwijs in Oost-Indische dienst aangevraagd, heeft zich een zeer voldoend getal sollicitanten bij het ministerie van binnenlandsche zaken opgegeven.

10 Nov. Volgens de *Echo Universel* heeft Z. M. een besluit genomen ten opzigte van het huwelijk der officieren bij de landmagt, die geen deel nemen in het weduwen- en weezenfonds. Voortaan zullen de officieren, die op deze wijze huwen, teruggave kunnen verzoeken van een gedeelte van de geconsigneerde som, door den minister van oorlog geëischt, op vaste goederen of kapitalen, ten hunnen naam staande, aangewezen; voorts zal die som voortaan niet meer dan een jaarlijks inkomen van *f* 400, in plaats van de thans bepaalde som van *f* 600, behoeven op te leveren.

Leijden, 9 Nov. Gisteren avond hield het bestuur der alhier bestaande Gustaaf-Adolf-Vereeniging eene eerste openbare vergadering in het gebouw der doopsgezinde gemeente. Eene talrijke schare was daarbij opgekomen.

Utrecht, 7 Nov. Ds. F. C. den Ham, predikant bij de Hervormde gemeente alhier, die, even als dr. N. Beets, een herhaald beroep heeft ontvangen als hoogleeraar bij het op te rigten seminarie aan de kaap de Goede Hoop, heeft ook thans daarvoor bedankt.

Sneek, 8 Nov. Heden is de veemarkt alhier goed bezet, men schat het aantal runderen op omstreeks 1000; de prijzen zijn hoog, doch de handel is flaauw.

— Naar wij vernemen, is te dezer stede in de afgeloopene week een treffend blijk gegeven van warme, onbekrompene menschenliefde en Christelijke weldadigheid. Bij de diaconie der Hervormde gemeente alhier is, namelijk van eenen onbekenden gever, eene gift ontvangen van *duizend gulden*, om daarvan, bij de tegenwoordige duurte der levensmiddelen, aan de armen dier gemeente, buitengewone uitdeelingen te doen. *Sneek. Ct.*

Zwolle, 7 Nov. Door het lid der staten Abraham Jannink is een voorstel bij de staten ingezonden, dat van groot belang mag geacht worden. Het houdt in substantie in, om hh. gedeputeerde staten te verzoeken een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid, om ten behoeve der steden Zwolle en Kampen een kanaal te graven, van behoorlijke breedte, en ter diepte van 3$^1/_2$ el, tot benoorden Schokland in zee, om te dienen voor de groote scheepvaart; voorts te besluiten, dat van wege de vergadering het verzoek aan de hooge regering worde gerigt om ondersteuning van deskundigen, en dat er van wege de provincie Overijssel eene som van *f* 3000 worde toegezegd, om het onderzoek te bekostigen. Dit plan zou het Zwarte-water, het Zwolsche-diep en de Ketel noodeloos maken, en welligt 4 millioen gulden vorderen. De Staten hebben deze zaak om consideratien aan Ged. St. gerenvoijeerd.

Waalwijk 8 Nov. Alhier heeft zich een liefdadig genootschap gevormd, bestaande uit voorname katholieken, protestanten en israelieten en ten doel hebbende, om in den aanstaanden winter den armen van voedzame soep te voorzien.

Groningen, 10 Nov. Van Maandag den 7den November des namiddags tot Donderdag den 10den Nov. zijn geene cholera-zieken alhier bijgekomen, hersteld 2, overleden geene. In behandeling gebleven 3. *Gron. Ct.*

Veendam, 8 Nov. Als eene bijzonderheid kunnen wij mededeelen, dat in den tuin van D. T. Pik alhier, aan éene stam, twee zoogenaamde Klabatsen zijn gegroeid van eene ontzettende omvang, en ter zwaarte, de een van 45 halve Ned. pond en de andere van 60 halve Ned. pond. *Veend. Ct.*

— Wij kunnen niet nalaten onze inwoners opmerkzaam te maken op de Belgische muntstukken, niet alleen Brabandsche centen, maar op de twintig centimes stukjes, welke aan de eene kant de gedaante hebben van een 10 cent stukje; zij zijn echter dunner; op de keerzijde staat: *twintig centimes*. Deze stukjes zijn niet meer waard als negen centen, aldus zouden *zij* die eene hoeveelheid inbeuren tien procent schade hebben; een ieder zie daarom toe! *Id.*

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

De behandeling der zaak van de Opéra Comique is den 7den voor het hof van assises der Seine begonnen. Bij de acte van beschuldiging wordt aan de 33 beschuldigden ten laste gelegd de misdaad te hebben beraamd en vastgesteld een plan, dat ten doel had: 1o. eenen aanslag op het leven des keizers te volbrengen, en 2o. de bestaande regering omver te werpen of te veranderen, en welk voornemen reeds gevolgd was door daden, gepleegd of aangevangen om de uitvoering er van voor te bereiden. Na het lezen der acte van beschuldiging riep een der beschuldigden zeer overluid: *leve de republiek!*

Parijs, 6 Nov. De inhechtenisnemingen te Parijs en in de departementen duren steeds voort.

8 Nov. Alhier is het gerucht in omloop, dat de Regering gisteren avond eene depêche heeft ontvangen, volgens welke Bucharest door de Turken ingenomen en het Russische leger teruggetrokken zou zijn.

— Per telegraaf wordt uit Oran van 29 Oct. berigt, dat den 26 de Fransche troepen eene overwinning op de opgestane Arabieren hebben behaald; de laatsten hadden een verlies van 150 man. De Franschen telden 8 dooden en eenige gekwetsten. De vaandels, 200 geweren, vele sabels, lansen en paarden, voorts 4000 schapen en ongeveer 250 kameelen werden buit gemaakt.

— Het bouwen te Parijs neemt verbazend toe. In 1851 werden 7,397,355 mudden of 18,630 zakken kalk daags ingevoerd; in 1852 bedroeg de invoer 2,074,675 of 27,700 zakken per dag, en elke dag van 1853 zal wel 35,000 zakken leveren.

DUITSCHLAND.

In December e.k. zullen te Weenen conferentien worden geopend tot vaststelling van een gelijk muntstelsel in Duitschland.

Weenen, 5 Nov. De Keizer zal, naar men verneemt, de Kersdagen bij zijne bruid gaan doorbrengen.

— Op drie mijlen afstand van Praag heeft men ter diepte van zes el onder den grond drie zilveren muntstukken gevonden, geslagen in het jaar 923, onder de regering van hertog Wratislas, den eersten christenvorst van Boheme, die de vader was van zijnen opvolger, den heiligen Wenceslaus.

Berlijn, 7 Nov. Tot 30 Sept. jl. was het cijfer der bijdragen tot de kosten van den opbouw van den Keulschen dom, gedurende het loopende jaar, 33901 th.

Kassel, 3 Nov. Ofschoon ons geldwezen in den uitersten nood verkeert, heeft onze eerste minister v. Hassenpflug zijn traktement van 4000 op 6000 daalders verhoogd.

— In Amöneburg bevindt zich thans een Jesuïtenmissie; dagelijks worden 3 predikatiën gehouden, de toeloop is zoo groot, dat de paters te rade zijn geworden in de open lucht te prediken. Om den krijgstoestand, waarin Opperhessen verkeert, is dit verboden; thans zijn de ramen uit de kerk genomen, opdat ook de buitenstaanden eenige woorden zouden kunnen opvangen.

Keulen, 2 Nov. Veel opzien heeft hier gebaard, 't geen met den Hessenschen minister v. Hassenpflug is gebeurd. Ten gevolge van men weet niet juist welken twist heeft graaf Isenburg, zoon van den keurvorst, den 5 dezer den eersten minister uit den schouwburg geroepen en hem op de markt een pak stokslagen toegediend, in 't bijzijn van eene talrijke menigte burgers. De graaf is hierop op reis gegaan. Deze gebeurtenis doet veronderstellen; dat Hassenpflug weldra voor den afkeer, dien men algemeen jegens hem koestert, zal moeten wijken.

Frankfort, 8 Nov. Te Mühlhausen in Thüringen heeft een 10 jarige knaap bij het kaartspel een andere knaap van 14 jaren doodgestoken.

ENGELAND.

Londen, 7 Nov. De jaardag van de ontdekking van de buskruidzamenzwering, is alhier op den 5 dezer als gewoonlijk gevierd. Bij die gelegenheid wordt door het volk steeds eenig beeld verbrand. Voor 2 jaar was het kardinaal Wiseman; ditmaal had men er Keizer Nikolaas voor gekozen. Door het vuur is er brand ontstaan in eene winkel, die afgebrand is. — Te Oxford valt bij die gelegenheid gewoonlijk een straatgevecht tusschen burgers en studenten voor. Ditmaal waren er omstreeks 60 paren tegelijk aan het kloppen. De burgers schijnen de bovenhand te hebben behouden.

TURKIJE.

De Turken zijn op vier punten den Donau overgetrokken, namelijk te Widdin 12000 man, om Kalafat te bezetten; te Sophia, op 20 mijlen ten zuidoosten van Widdin, 8000 man; te Routschouk 1000 man; bestemd om het aan den linkeroever; tegenover Routschouk, gelegen Giurgewo aan te tasten en eindelijk te Nikopoli, tegenover Turna, alwaar Omer-pacha met eene aanzienlijke krijgsmagt staat. Men voegt er bij, dat de Turken op nog een vijfde punt, langs den kant van Silistria, den overtogt zullen beproeven.

— Uit Smirna meldt men van den 27 Oct., dat aldaar op de reede lag, de Hollandsche scheepsdivisie bestaande, uit de fregatten Prins van Oranje en Palembang en de brik Makasser.

— Den 27 October 's namiddags ten 2 ure lagen de meeste schepen van het Fransche smaldeel voor Lampsaki, tegen over Gallipoli, terwijl de overige, meestal stoombooten, onder het eiland der konijnen, Tenedos en andere punten geankerd lagen. Hoogst waarschijnlijk zal de vlootvoogd den 28 naar de rigting van Konstantinopel zijn gezeild. Eens daar gekomen, zullen de Fransche en Engelsche eskaders drie verschillende punten innemen. Eene afdeeling zal voor de Dardanellen, de tweede bij Gallipoli en de derde bij Beicos in den Bosphorus, tegen over Therapia, ankeren.

— Uit de vorstendommen verneemt men, dat vorst Ghika, hospodar van Moldavië, toen hij zag welke wending de zaken in dat vorstendom namen, de aan de Porte verschuldigde schatting toegezonden en het land verlaten heeft, verklarende dat zoo hij er bleef hij te kort zou doen aan zijne pligten jegens zijnen souverein. Vorst Ghika, zoowel als vorst Stirbey, hospodar van Wallachije, zijn waarschijnlijk beide thans reeds te Weenen.

— Bij Oltenitza heeft den 3den een hardnekkig gevecht tusschen de Russen en Turken plaats gehad, dat drie uren geduurd heeft. De eersten waren 9000 man sterk. Vele officieren en 136 soldaten zijn hierbij van de hunnen gesneuveld, terwijl 6 hoofd- en 18 andere officieren en 470 soldaten gewond werden. De Turken, sterk 12,000 man, hebben hunne positie behouden. Het verlies aan hunne zijde is tot dusverre nog niet bekend. Een leger van 12.000 Turken heeft Klein Wallachije bezet.

— De *Pays* deelt mede, dat de Russen, die 15 à 20,000 man sterk waren, bij Battoun in Azie, volkomen de nederlaag hebben geleden, en dat na den strijd Selim-pacha zijn hoofdkwartier ging vestigen op een punt, dat de Russen vóór het gevecht bezet hadden gehouden.

— Tegenover de oorlogstijdingen staat het van verschillende kanten ontvangen gerucht, hetgeen zelfs eenigermate bevestigd wordt, dat de Sultan op de aanhoudende stappen der gezanten, in eene nieuwe wapenschorsing, van 10 dagen volgens den *Times* en van 12 dagen volgens den *Morning Herald*, zou hebben bewilligd, te rekenen van 31 October.

— Aangaande het gevecht te Giurgewo wordt nader berigt gegeven in eene telegrafische dépêche uit Bucharest van 3 Nov., welke wij in haar geheel mededeelen: "De aanval der Turken op Giurgewo op 1 Nov. werdt, na een hevige kanonnade beiderzijds, door de Russen afgeweerd. Een Turksche stoomboot beproefde gedurende den mist 8 schepen bij Giurgewo te doen landen; twee Turksche vaartuigen werden bij die gelegenheid in den grond geboord.

Konstantinopel, 26 Oct. Eergister hebben de Grieksche handelaren alhier, met den patriarch en de hooge geestelijken zich naar de Porte begeven, om den Sultan hunne erkentelijkheid te bewijzen wegens de zorgen, die hij voortdurend wijdt aan de belangen der Grieksche Christenen. Deze demonstratie heeft hier gunstigen indruk gemaakt, daar men de Grieken anders van Russiesch-gezindheid beschuldigt.

CIRKASSIE.

Schamyl, de held van den Caucasus, is thans 56 jaren oud, van middelbare grootte maar van een barsch uiterlijk; zijne gestrenge, matige levenswijze is verdeeld tusschen het gebed en den oorlog, aan welken hij zich reeds sedert 1834 wijdt, daar hij na den dood van *Hamsad*-bey als een gezant des Hemels optrad, ten einde als een tweede profeet van den Islam door verzoening van de aanhangers van *Ali* en *Omar* het werk van *Mohammed* te voltooijen. Alleen het oostelijk gedeelte van den Caucasus aan gene zijde van de poorten van den Caucasus, de bergpassen van Dariën, staat onder het gezag van *Schamyl*, den profeet van Daghestan. Het gedeelte aan de zijde van de zee gelegen, of het eigenlijk Cirkassie erkent zijne opperheerschappij niet. De Cirkassische oorlog duurt thans reeds meer dan eene halve eeuw, 53 (jaren) en heeft aan Rusland reeds vele generaals, zijne beste troepen en ontzaggelijke schatten gekost. De verovering van Tiflis de hoofdstad van Georgie, was de eerste oorzaak van dezen nationalen en godsdienstoorlog.

BELGIE.

Brussel, 7 Nov. Gisteren avond ten 11$^1/_2$ ure zijn de Koning, de graaf van Vlaanderen en de Prinses Charlotte uit Engeland alhier teruggekomen.

8 Nov. Heden heeft de Koning de zitting der Kamers geopend met eene troonrede, waarin hij het huwelijk van den hertog van Braband met eene Oostenrijksche aartshertogin een waarborg noemt voor het geluk des erfgenaams van den troon, een onderpand voor de bestendiging zijner dynastie, terwijl tevens daardoor een band met Europa is geknoopt en dit huwelijk een bewijs oplevert van het vertrouwen dat de Belgische nationaliteit inboezemt.

SPANJE.

Het nieuwe Spaansche kabinet heeft, de concessie van den Noorderspoorweg, door een der vorige ministeriën aan een bijzonder persoon verleend, vernietigd en beslist, dat die spoorweg voor rekening van den staat na openbare aanbesteding zal worden aangelegd, behoudens de goedkeuring der Cortes.

ITALIE.

Den 30 Oct. jl. werd pater Andreas Bobola, een Poolsche Jezuit, in Mei 1657 als martelaar omgebragt door de Russen van den griekschen ritus, te Rome heilig verklaard. De omstandigheid dat Bobola een geboren Pool was, door Russische scheurmakess was ter dood gebragt, en thans in de St. Pieterskerk verheerlijkt werd op een tijdstip dat de Russen en de Turken, of liever de scheurmakers en de ketters, elkander in het oosten bestrijden, maakte nog al indruk op de talrijke menigte die de plegtigheid bijwoonde, en onder welke het gerucht was verspreid, dat Rusland getracht had langs diplomatieken weg deze heiligverklaring tegen te gaan. Bobola is het derde lid der societeit van Jezus, sedert bijna een jaar heilig verklaard.

NOORD-AMERIKA.

Bij dekreet zijn de jezuïten in Mexiko toegelaten en hun hunne bezittingen hergeven.

— De vijanden van den heer Cooper, den romanschrijver, te Albany, die gelijk men zich herinnert tegen de slavernij heeft geschreven, zijn, na herhaalde mislukte pogingen, op 21 Oct. er eindelijk in geslaagd, zijne woning tot den grond toe af te branden.

ZWITSERLAND.

Bern, 6 Nov. Men zegt dat Mazzini, die zooals bekend is, dezer dagen Engeland verlaten heeft, door Frankrijk is gereisd en zich thans in Tessino ophoudt.

PERZIE.

Nadere berigten aangaande de gedragslijn door Perzië te volgen in de Oostersche kwestie, doen zien dat die staat zich strikt önzijdig zal houden.

CHINA.

De berigten uit China houden in dat Shangaï door de opstandelingen was ingenomen. Twee hooge Chinesche staatsambtenaren waren gedood. Het tolhuis was geplunderd.

RUSLAND.

Het dagblad van St. Petersburg bevat een Keizerlijk Russisch manifest, gedagteekend 21 Oct. Daarin wordt gezegd, dat aangezien Rusland tot den strijd was uitgedaagd geworden, aan dien staat niets meer overblijft dan zijne toevlugt te nemen tot de kracht der wapenen, om het Ottomanische kabinet te noodzaken, de bestaande tractaten te eerbiedigen en om te verkrijgen: "genoegdoening voor de beleedigingen waarmede het Onze meest gematigde eischen en Onze wettige zorg voor de verdediging des regtzinnigen geloofs in het Oosten heeft beantwoord."

DRENTHE.

Assen, 12 Nov. Men verneemt, dat de leeraar der Chr. Afgescheidenen te Westerbork een beroep naar Hoogezand heeft ontvangen en hetzelve in ernstig beraad heeft genomen.

— De *Groninger Ct.* bevat het volgende uit Odoorn:

"Onder de uitgezaaide winterrogge bespeurt men hier op vele akkers eene menigte jonge spruiten, die eerst rood worden en daarna sterven. Aan de wortels dier planten kan men geene oorzaak voor dit verschijnsel vinden."

— Dezelfde *Ct.* meldt nog het volgende: De hoogleeraar Hofstede de Groot opent zijn collegie *ter opleiding tot zelfstandig inzigt in het Christendom* voor hen, die geene godgeleerden zijn, maar vroeger studeerden of nu studenten zijn weder op den 15 Nov., te 4 uur.

— In de zitting van de Prov. Staten van Overijssel van 8 dezer is ten aanzien van het adres om subsidie voor een scheepvaart en afwatering-kanaal van Coevorden naar Ane besloten, om op de conclusiën van het rapport, strekkende tot afwijzing van dat adres, aan te nemen een amendement van de HH. *Kerkhoven en Zeehuizen*, om deze zaak aan te houden tot de Zomervergadering, met opdragt aan Ged. St. ten fine van consideratiën en advies.—In de zitting van 9 dezer is nopens het voorstel tot bijdrage van wege de provincie voor eene som van minstens *f* 50.000 in de voorgestelde verbetering van de rivier het Zwarte Water het besluit genomen, om deze zaak aan Ged. St. te renvoijeren, ten einde van de gemeente besturen van Hasselt, Zwartsluis en Genemuiden inlichtingen te vragen, nopens hetgene die gemeenten tot bevordering eener verbetering der rivier het Zwarte Water, zouden meenen te kunnen bijdragen, het plan zelf met het oog op de daartegen gerezene bedenkingen nader te onderzoeken en toe te lichten, en omtrent een en ander in de eerste zomervergadering verslag aan de staten uittebrengen. — Omtrent het adres om subsidie voor een daar te stellen kunstweg tusschen de Reest en de Dedemsvaart is besloten tot kennisgeving aan de adressanten, dat de Staten, bij voldoende inlichtingen, genegen zullen zijn voor dezen weg op de gebruikelijke wijze een subsidie toe te staan.

— Te Zwolle werd 10 dezer, ter gelegenheid van de gewone jaarlijksche ganzenmarkt, tevens gehouden de eerste jaarmarkt van was, gepersten honig en korven met bijen. De voorraad van was, honig en korven met bijen, onder de met vlaggen versierde stallen geplaatst, was boven verwachting. De premien zijn toegekend: 1o. ter somma van *f* 25-" aan den heer *H. Roelink Hz.* te Meppel, voor de meest aangevoerde was, zijnde 1736 Ned. pd. 2o. aan Mejufvr. de Wed. *Meijberg en Comp* te Almelo, voor de grootste partij gepersten honig, zijnde 6544 Ned. pd. 3o. aan *H. Grijzen* te Zwolle, voor het grootste aantal korven met bijen, ter markt gebragt (18). Was is verkocht tegen 90 à 91 cent en de honig tegen *f* 18-" de 50 Ned. ponden. (*Pv. Ov. Ct.*)

— Men verneemt, dat de Koning, naar aanleiding van art. 5, 2e lid, der wet van 10 Sept. 1853 (st.bl. no. 102) heeft goedgevonden, o. a. geschikt te verklaren als *vestigingsplaats* van den heer Joannes Zwijsen, in zijne hoedanigheid van Aartsbisschop van Utrecht, de gemeente Haren, gelegen tusschen 's Hertogenbosch en Tilburg.

— Door Z. Exc. den Minister van Binn. zaken is bepaald, dat de verkiezing van een lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal in het Hoofdkiesdistrict Assen ter vervulling der vacature, ontstaan doordien de heer Mr. *L. Graaf van Heiden Reinestein* begrepen heeft, door zijne herbenoeming als kantonregter in het kanton Assen, opgehouden te zijn, lid der kamer te wezen, zal plaats hebben op Donderdag den eersten December aanstaande.

— Gisteren voormiddag tusschen elf en twaalf uur heeft zich in het Huis van Arrest en Justitie alhier door ophanging aan zijn zakdoek van het leven beroofd *J. Schothorst*, dezelfde die voor eenige dagen in hechtenis is genomen als een der vermoedelijke daders van den diefstal van drie schapen te Peelo; om elf uur was hem het bevel beteekend, dat hij voorloopig in hechtenis moest blijven, waarin tevens was vermeld, dat hij vroeger reeds eene criminele straf had ondergaan.

— Naar wij vernemen, heeft de onlangs gehoudene aanbesteding van benoodigdheden voor de gevangenen in het Huis van Arrest en Justitie te Assen voor het eerste halfjaar van 1854 tot uitslag gehad, dat de voeding van de gevangenen per man daags op 14 $^3/_4$ cent zal komen te staan; hieronder is tweemaal vleesch per week, rundvet in de middagspijzen, 's avonds en 's morgens zoete melk of koffij etc. begrepen. Over 1852 heeft deze voeding 10 $^2/_3$ cent en over 1853 11 $^{13}/_{14}$ cent per man daags bedragen. De benoodigdheden zijn thans slechts voor een half jaar uitbesteed, in de verwachting, dat na afloop daarvan, de prijzen der levensmiddelen minder hoog zullen zijn.

· **Coevorden, 8 Nov.** Eergisteren avond arriveerden hier de heer *Graswinkel* en drie andere heeren, naar men zegt Engelschen. Gister morgen reeds vroeg begaven zij zich naar het veld, waar de bakens staan voor het geprojecteerde kanaal van deze stad naar de Eems. Na hunne terugkomst vertrokken zij weder van hier. Volgens gerucht zou de heer *van Runen* afgekocht zijn en *eerlang de afkoopsom ontvangen*. Twee der Engelsche heeren zouden reeds vroeger hier geweest zijn, doch een niet, welke laatste thans eene nieuwe compagnie zoude formeren.

· **9 Nov.** Men ziet hier dagelijks, welke vorderingen het toemaken der Holwert maakt; dagelijks is men bezig met het slooten graven; door het gunstige weder wordt de arbeid met kracht doorgezet; zoo vinden hier vele arbeiders werk, meestal van Hoogeveen, en verdienen eene goede daghuur.

* **Nijeveen, 9 Nov.** Op nieuw is alhier de longziekte op den stal van een veehouder uitgebroken, en wel op dien

van *T. R. Thomas* in de Kolderveensche bovenboer. De overige runderen van dezen veehouder, benevens die van *K. K. Venema* zijn door den veearts *E. Jansen* te Meppel ingeënt.

* **Brouwen. 9 Nov.** In den tuin van de wed. *Dilling* alhier is een wortel gewassen, die de zwaarte had van 2 Ned. pond en 3 lood. en de lengte van 8 palm 3 duim en 6 streep.

* **Drouwenerveen, 8 Nov.** Als een bijzonder iets kunnen wij van hier berigten, dat in de gepasseerde maand eene kat van de weduwe *K. Kap* alhier twee volwassene hazen en een wild konijn heeft gevangen; het looze dier heeft het wild huiswaarts gebragt en het huisgezin heeft het in gezondheid gebruikt,

Hoogeveen, 10 Nov. Gisteren nacht zijn alhier uit den winkel van de wed. *Harm Klaas Botter*, wonende op de streek de *Slood*, ontvreemd: een rol roode baai, een stuk mollevel, zes à zeven stukken zwarte pilo en blaauwe bombazijn, ongeveer 100 roodbonte zwitsersche doeken, eenige stukken blaauw friesch bont en eenige ellen bruine krip; hebbende men in de gang en later op den weg, eenige schreden van die woning verwijderd, eenige goederen weder gevonden; de nog vermiste goederen worden begroot eene waarde te hebben van ongeveer f 200-„. De dader of daders hebben een raampje opgeschoven, waarvan men niet weet, of hetzelve al dan niet met een stek is gesloten geweest, daarna het blind voor dat raampje, dat met een stek gesloten was, naàr binnen gebogen en tusschen het naar binnen gebogen blind en het kozijn een plank geplaatst; door de aldus verkregene opening hebben zij de in nabijheid liggende goederen naar buiten kunnen trekken.

* Bij de heden plaats gehad hebbende opening der stembriefjes voor de herstemming ter verkiezing van twee leden voor de Provinciale Staten, is gebleken dat er waren ingekomen 349 stembriefjes, waaronder 4 van onwaarde, als van Meppel 82, Hoogeveen 62, Ruinerwold 51, Ruinen 27, Nijeveen 24, Coevorden 20, Havelthe 16, Sleen 15, Zweelo 14, de Wijk 12, Dalen 9, Emmen 6, Oosterhesselen 6 en Zuidwolde 5. Bij deze 345 geldig uitgebragte stembriefjes hebben gekregen de heeren *A. Roelink Hz* 197, *Mr. L. Carsten* 168, *L. J. Luten* 153 en *Mr. J. W. J. Baron de Vos van Steenwijk* 146 stemmen, zoodat gevolgelijk de heeren *A. Roelink Hz.*, en *Mr. L. Carsten* tot leden der Provinciale Staten zijn gekozen.

* **Smilde, 9 Nov.** Men verneemt, dat tot meter-taxateur van den turf alhier is benoemd de heer *Spruit*, thans in die betrekking te Zwartsluis, en dat de heer *Rebenscheijdt*, thans meter en taxateur te Westerbork, als zoodanig is verplaatst naar Zwartsluis.

* **Veendijk (Havelte), 11 Nov.** De landbouwer *J. M. Zanting* alhier, welke een ziek kalf had, riep veeartsenijkundige hulp in. De deskundige verklaarde, dat het dier laboreerde aan de besmettelijke longziekte. *Zanting* heeft onmiddelijk het kalf laten afmaken, en zijn overigens nog schijnbaar gezond vee ten getale van 13 stuks ter voorbehoeding laten inënten, met stof, genomen van de long van het gedoode kalf. Bij de 2 naaste buren, waar geen ziekte op stal was, zijn tevens de runderen ingeënt, bij *B. Slappers* 7 en bij *H. Slappers* 3.

* **Meppel, 9 Nov.** Wij zijn in de treurige noodzakelijkheid, om van hier te moeten berigten, dat zich de gevreesde cholera ook alhier heeft vertoond; gisteren avond is daaraan overleden de wed. *J. Joles*. Bij de Israelieten alhier bestond nog altijd de voorvaderlijke gewoonte om hunne dooden op eene lijkbare grafwaarts te dragen, hetwelk thans is afgeschaft en vervangen geworden door een begrafeniswagen, waarvan heden voor de eerste maal is gebruik gemaakt ter begraving van de hierboven bedoelde vrouw. Wij achten zulks eene aanmerkelijke verbetering, vooral in geval van besmettelijke ziekten, daar men nu niet zoo onmiddelijk met de lijken en dien ten gevolge met de smetstof in aanraking komt.

* Gisteren morgen is hier een man, zoo het scheen, frisch en gezond opgestaan en eenige oogenblikken daarna dood neergevallen.

REGTZAKEN.

Arrondissements Regtbank te Assen.
9 *Nov.* 1853.

Veroordeeld: *G. H. B.* te Zandberg, wegens het moedwillig toebrengen van slagen, tot eene boete van f 10-„; — *G. de G.*, arbeider te Hoogeveen, wegens het moedwillig toebrengen van stooten, tot eene boete van f 5-„; — *H. W. W.* te Ruinerwold, niet verschenen, wegens het jagen zonder acte, tot eene boete van f 10-„; — *B. F. v. d. B.*, arbeider te Ruinerwold, wegens het jagen zonder acte, tot f 10-„ boete; — *L. W. W.* te Ruinerwold, niet verschenen, wegens het met een geweer in het veld komen buiten publicke wegen, tot eene boete van f 10-„; — *J. W.*, landbouwer te Dalen, wegens het moedwillig toebrengen van verwonding aan den veldwachter *W. Dondorff* te Beilen, tot eene gevangenisstraf van 3 maanden en eene boete van f 25-„. — *De dagvaarding vernietigd* van *R. W. H.* te Borger, niet verschenen, beschuldigd van het met honden in het veld komen zonder acte.

Vrijgesproken: *H. A. T.*, arbeider te Zandberg, wegens het op den publieken weg aan *H. Kuiter*, huisvrouw van *T. Jansen*, toevoegen der woorden: *daar hebt gij het geld terug, dat mijne vrouw aan jou kerel heeft verdiend*, etc.

INGEZONDENE STUKKEN.

Ik, — maar neen, men spreekt niet van *ik* en *gij*, wanneer men in geachte bladen van gevoelen wisselt.

'tZoude ook der *replick* een vierde *ding* (oorzaak) van verwondering kunnen geven, ofschoon 't *gegrond* zoude zijn; en „de Protestant" zoude het zich tot verwijt rekenen, wanneer van dit antwoord konde gezegd worden: l'intérêt offensé mêle toujours aux objections des personalites, qui ne sont pas des raisons.

Immers, — maar *de Protestant* wenscht te blijven bij de zaak; zijn doel is slechts: *de repliek* toe te lichten.

Den Protestant wordt *toegevoegd* (want eene vraag is het niet): wat woudt (wenscht of wilt) *gij* een Protestant geheeten worden?

'tAntwoord van den *Protestant* luidt: *ik ben het;* — ik ben Protestant tegenover het Catholicisme, maar ik *protesteer* slechts; — ik veroordeel niet, ik verafschuw met de leer, die anderen heilig is, want dat is te kort doen aan het hoogste gebod: *liefde*.

Ware den *Protestant* de gave gegeven, — hij zoude ijverig werkzaam zijn voor het Protestantisme door redeneringen, — nimmer door „de dingen bij hun naam te noemen" op de wijze van de *repliek:* de *Protestant* denkt steeds met afgrijzen aan die dolzinnigen, die de geschiedenis genoodzaakt hebben het woord „*beeldstormerij*" in hare bladen te schrijven.

Den *Protestant* wordt door de *repliek* verweten, een Priesschap in bescherming te nemen. — Bescherming vordert magt, en de *repliek* is den *Protestant* een waarborg, dat zij hem door geen overdreven beleefdheid die magt zal toekennen. Bovendien veronderstelt het woord bescherming, dat er een onregtvaardige aanval op den beschermden *is* of *wordt* gedaan, en door dit aan te nemen, zoude de repliek zich zelve beschuldigen, van *niet* „te strijden met het woord des geestes, welke is het woord Gods."

En waarom nu de *Protestant* dat boek met bijschriften van een' Predikant niet aan te bevelen acht, — de *repliek* leze de leerrede van den Predikant *Lagers* over Hand. V: 38*b*, 39*a* waarin de zoo noodige waarschuwing voorkomt: „verwarren wij toch hier niet Godsdienst en Kerk met elkander." — en 't antwoord heeft zij.

Ernstiger moet de *Protestant* thans tot de *repliek* spreken over de beschuldiging, die zij hem doet: „naar uw principe moet ook Hij (de Zaligmaker) veroordeeld worden."

De *repliek* heeft het regt niet tot eene dusdanige liefdelooze betichting, want daarin wordt gezegd: gij zijt on-Christen.

De *repliek* gaat daardoor verder dan de fanatieken, die in het *eenig* zaligmakend geloof, uitsluiting van alle ander geloof zien.

De *repliek* verheft zich daardoor tot een Paus, die verdoemt en in den ban doet.

Gelukkig, dat het Protestantisme in kundige schrijvers degelijker verdedigers heeft, schoon 't altijd eene waarheid blijft, dat een onhandige vriend gevaarlijker is dan een vijand.

Assen, 8 Nov. 1853. *Een Protestant.*

ERRATUM.

In ons verslag van de vergadering der Prov. Staten van 7 dezer, opgenomen in het bijblad in het vorig nummer, komt op de 1e bladzijde in de 2e kolom voor, dat de heer *A. W. van Holthe* bij de beraadslaging over het concept-Reglement op de honig- en botervaten, heeft gezegd: „*dat hij er geen nut in zag om de soort van hout te bepalen;* dit laatste is alleen gezegd van de honig- niet van de botervaten.

ADVERTENTIËN.

Den 8sten November 1853 overleed te *Assen* ten huize zijner Ouders, in den ouderdom van 38 jaren en 8 maanden, de HoogWelGeboren Heer CHRISTIAAN HENDRIK WOLF VAN DER FELTZ in leven Burgemeester der Gemeente Vries.

Op verzoek van den overledene zullen er geene uiterlijke teekenen van rouw worden gedragen.

Eenige kennisgeving.

VERGADERING

DER TWEEDE AFDEELING van het GENOOTSCHAP TER BEVORDERING van den **LANDBOUW** in de Provincie *Drenthe*, op Donderdag den 24 November 1853, des morgens ten 12 ure, ten huize van J. B. SCHUT, te Assen.

D. COHEN, *Secretaris.*

MEN VERLANGT
TEGEN HIJPOTHEEK VAN MEER DAN DUBBELE WAARDE EN BILLIJKE INTEREST,
EENE SOM VAN
3 à 4 DUIZEND GULDEN.

Adres franco aan 't bureau dezer Courant onder Lett. A.

KALKBRANDERIJ.
OP NADER TE BEPALEN TIJD EN PLAATS in de MAAND
DECEMBER E. K.,
gedenkt Mr. A. H. WITSENBORG te Hoogeveen, in publieke veiling te doen verkoopen deszelfs in volle werking zijnde

SCHULP-KALKBRANDERIJ,

bestaande uit **2 OVENS, LESCHHUIZEN, TURFSCHUUR**, eene **BEHUIZINGE**, waarin **4 Arbeiders Woningen**, benevens bijbehoorende **TUINEN** en 2 perceelen **GROENLAND**, alles in eenen opstrek staande en gelegen te Hoogeveen aan de verbeterde Vaart; terwijl dezelve inmiddels ook op zeer billijke en niet minder aannemelijke voorwaarden

UIT DE HAND TE KOOP

zijn. Reflecterenden adresseren zich in persoon of met vrachtvrije brieven bij voornoemden EIGENAAR.

HOOGVEEN TE APPELSCHA.

De Notarissen **TADEMA** en **ATTEMA** te *Oosterwolde* en *Oldeberkoop*, zullen ten verzoeke van H.H. COMPAGNONS van de Opst. en Ooststt. vaarten en veenen op

DINGSDAG DEN 15 NOVEMBER 1853,
DES VOORMIDDAGS PRECIES TE ELF UUR,

in het Logement van LUCAS BOUMA te *Beetsterzwaag*, in het **OPENBAAR** en op de gebruikelijke wijze

FINAAL VERKOOPEN:

19 Perceelen HOOGVEEN, zonder **ondergrond, zand** en **zoden**, liggende te *Appelscha*, omschreven bij VERKOOPBOEKJES, en overigens zoodanig op den 5 November j.l. zijn in veiling gebragt.

De Weduwe en Erven ALLE HARSVELD zijn voornemens, ten overstaan van den Notaris VAN LIER publiek voor **3 achtereenvolgende jaren**

TE VERHUREN.

1. EENE BEHUIZINGE, bestaande uit **3 KAMERS, KEUKEN, KELDER, KELDERKAMER, WINKEL** en groote **SCHUUR**, benevens daar achter gelegen **TUIN**, alles staande en gelegen aan den Groninger Straatweg te *Assen*, te **verhuren** in 2 perceelen.

2. Een **BLOK HUIZEN**, bestaande uit **5 WONINGEN**, benevens daar achter gelegen **TUINGROND**, staande en gelegen aan den Molenweg te *Assen*, bewoond door H. HARS en anderen.

Deze **VERHURING** zal plaats hebben te Assen in het Logement van JAN OOSTERGETEL op

DONDERDAG DEN 17 NOV. 1853,

des avonds te 7 uur.

De Notaris VAN LIER, zal op **ZATURDAG DEN NEGENTIENDEN NOVEMBER 1853, des avonds te zeven uren precies**, ten huize van A. HOFSTEE te Assen, ter

VERKOOP AANBIEDEN:

1o. Eene voor weinige jaren **nieuw gebouwde HEEREN BEHUIZINGE** en **TUIN**, staande en gelegen te Assen, tegen over de nieuwe Kerk, thans bewoond door den Heer VAN UIJE, ook zeer geschikt tot uitoefening van WINKELNERING.

2o. Een **HUIS**, met eenig **LAND**, te Kloosterveen, in gebruik bij ROELOF BUNING.

3o. Een **HUIS** en **TUIN**, aan de Veenewijk te Assen, in gebruik bij THOMAS DOEK.

4o. Een **HUIS**, **TUIN** en eenig **LAND** op het Aardsche veld te **Assen**, **in gebr**uik bij HENDRIK FOP.

5o. Een strook **GRONDS**, gelegen aan het Vredevelderpad voorlangs het land, in eigendom toebehoorende aan J. S. HIEGENTLICH.

Laatste Berigten.

De collecte voor noodlijdende kerken en personen der Hervormden in Nederland, heeft over 1853 opgebragt f 31,208,8.. hiervan zijn gecollecteerd in de classis Assen f 189,45, in de classis Meppel f 170,35½, in de classis Coevorden f 96,29¼.

BURGERLIJKE STAND.

ASSEN, 4—11 Nov. Geh.: J. S. Hazelaar en L. Dekker; L. van Veen en W. Veldkamp; E. Takens en E. R. Planta. Bev.: C. de Graaf, geb. Flokstra, van d.; G. de Graaf, geb. Tunnis, van z.; S. Karsenberg, geb. Veenhof, van z.; K. van Engen, geb. Blomsma, van z.; J. Wolting, geb. Lenting, van z.; J. Kampman, van levenl. kind, vr. g. — Overl.: T. van Bergen, geh., vr. g., 59 j.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 11 Nov.

Tarwe, Jarige	70	N.pd.	f 0.00	Boekweit, zand 65	N.pd.	f 7.30
„ N. Oml.	68	„	„ 12.20	„ „ 67	„ „	7.7.
dito.	70	„	„ 12.80	„ veen 64	„ „	6.90
„ „ Old.	68	„	„ 12.00	„ „ 66	„ „	7..
„ „ „	70	„	„ 12.60	Paardeboonen.. f	6.50	à 8.00
Rogge, N. Inl.	66	„	„ 9.40	Groene Erwten. „	12.00	à 13.00
„ O. „	68	„	„ 9.80	Graauwe „ „	12.00	à 14.00
„ „ „	70	„	„ 10.20	Koolzaad . . . f	11.75	à 12.00
Haver. N. dikke	40	„	„ 3.95	Gort, grove . „	11.00	à 12.50
„ „	50	„	„ 4.95	Gort, parel . „	15.00	à 17.0.
„ Voer	35	„	„ 3.30	Olie, raap per vat	37.50	à 00.00
„ „	40	„	„ 3.90	Raapkoeken, ...		à 00.00
„ Zwarte	35	„	„ 3.35	Lijnkoeken	00.00	à 00.00
„ „	40	„	„ 3.85	Boter ¼ ton. . . .	00.00	à 00.00
Garst, N. wint.	54	„	„ 7.00	Boter ⅛ „		à 00.00
„ „ „	56	„	„ 7.35			
„ „ zomer	54	„	„ 6.55			
„ „ knob.	60	„	„ 7.30			

De handel was over 't geheel minder levendig; alleen Rogge werd door gebruikers gezocht. Alle overige artikelen als genoteerd bij kleinigheden gedaan.

ASSEN, 10 Nov. Rogge f 10,40, f 9,90, f 9,75. Boekweit 7,00, 6,75, 6,50. Boter 80 ct. het Ned. pd. Aardappelen f 2,25 a f 1,75. Prijs van het brood f „-70 de 6 N. ℔.

COEVORDEN, 7 Nov. Rogge f 10.50. Boekweit f 7.50. Boter Ned. pd. 75 ct. Zetting f 0.68.

MEPPEL, 10 Nov. Rogge, f 9.25 à f 9.50; Boekweit, f 6.50 à f 7.25; Boter 1½ Ned. pd. f 1,30 á f 1,47½; Boter per ⅛ vat f 18,00 à f 20.00. Zetting f 0.00.

HOOGEVEEN, 8 Nov. Rogge f 10.22⁵. Boekweit f 7.00. Haver f 3.90. Boter N. pd. 78 ct. Zetting f 0.69. Honig N. pd. f 0,35

AMSTERDAM, 9 Nov. TARWE prijshoudend, bij gerijven ter consumtie; 130 ℔ bonte Poolsche f 465, 468; 129 ℔ dito f 465. — ROGGE. Ongedroogde en nieuwe gedroogde bij partij prijshoudend; oude gedroogde alleen bij gerijven verkocht: 12. ℔ Pruissische f 294; 122 ℔ nieuwe Odessa f 287: 117 ℔ nieuwe Archangel f 275: 114, 117, 118 ℔ oude Gedroogde f 262, 27. 273. — GARST lager afgegeven; 113 ℔ Holsteinsche f 26.. 112 ℔ dito f 260. — HAVER en BOEKWEIT zonder handel. KOOLZAAD dadelijk onveranderd, op levering van het Voorjaar £ ½ lager, op het volgende Najaar £ ½ hooger; op 9 v. Olie in Nov. £ 68½; April £ 70½; Sept. £ 66½. — LIJNZAAD zonder handel. — RAAPOLIE in een doen; op 6w. f 37,75; Vliegend f 36,50; 1o. Dec. f 36⅜; Mei f 39, 38¾; Sept f 36,50. — LIJNOLIE dadelijk vast, op levering onveranderd; op 6w. f 30; Vliegend f 28,75; 1o. Dec. f 28,25; Maart f 29,50; April f 29,75: Mei f 29,75, 30. — HENNEPOLIE op 6w. f 38,25; Vliegend f 37. — RAAPKOEKEN per 1040 stuks f 83 a 86. — LIJNKOEKEN per 104 stuks f 11 a 13,50.

221ste STAATS-LOTERIJ. VIJFDE KLASSE.

14de Lijst. No. 19361 f 5000. No. 15189 f 1500. Nos. 3449 en 7328 ieder f 1000. — Nos. 10164 en 13813 ieder f 400. Nos. 542, 1414, 10662, 14994 en 19303 ieder f 200. — 15de Lijst. No. 12475 f 10000. No. 440 f 1000. No. 19461 f 400. — 16de Lijst. Nos. 11160, 16217 en 19538 ieder f 1000. Nos. 3100, 5668, 15929 en 18408 ieder f 400. Nos. 3346, 6858, 8780 en 9140 ieder f 200.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.
AMSTERDAM, 10 Nov. 1853.

			GEBLEVEN.				GEBLEVEN.
Nederl. W. S.	2½	pct.	61½	*Polen.* Oblig.	4	pct.	82¼
„ „	3	„	74½	*Spanje.* Oblig.	1	„	21 1/16
„ „	4	„	92 15/16	Obligatiën	3	„	44⅛
Amort. Synd.	3½	„	92¼	Binnenl.	3	„	40 1/16
Handelm.	4½	„		Amortisable			4¾
O.I. Leening	4	„	93	Bewijz. Coup.			5⅜
Aand. Holl. Spoorw.				*Oostenrijk*,			
Aand. Rijn Sp.	4½	„	100⅜	Oblig. Goll	5	„	
Haarl. Meer	5	„		„ „	4	„	76⅝
Rusl. Ob. Hope	5	„	104¼	„ Metal.	5	„	90 1/16
Dito 1828/29	5	„	103⅜	„ „ N.	5	„	39⅓
Cert. 1831/33	5	„	95½	„ „	2½	„	
Dito 1840	4	„	89⅜	*Belgie*, Cert.	2½	„	
Dito Stieglitz	4	„	88¼	Rothschild	2½	„	
Ins. in Assign.	6	„		*Portug.*, Lond.	5	„	
Cert. van dito	6	„	70¾	„	4		4 1/16
				Amerika Bank-Act.			

TER BOEK- EN COURANTDRUKKERIJ
VAN M. T. Sz. GRATAMA, te ASSEN.